

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

В І С Н И К

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО - ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (50)

**СПЕЦІАЛЬНИЙ ВИПУСК
(ЗБІРНИК КОНФЕРЕНЦІЙ)**

Вінниця, 2025

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу
РІШЕННЯ

Національної ради України
з питань телебачення та радіомовлення
щодо реєстрації суб'єкта друкованих медіа
№ 967 від 28 вересня 2023 року
Ідентифікатор медіа – R30-01367
Журнал

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, англійська

Тематичні напрями Вісника:

- Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- Дисемінація передового педагогічного досвіду
- Challenges in Education
- Відомі імена року
- Проби пера
- Конкурси
- Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»
Протокол № 5 від 20 листопада 2025 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** канд.пед.наук, доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д-р.пед.наук, проф. Мисліцька Н.А., д-р.філол.наук Войцехівська Н.К., канд.філол.наук, доц. Січкарь С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини)

Відповідальність за зміст статей несуть автори
Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу : Випуск 3(50) /за заг. ред. К.Ф. Войцехівського. Вінниця : Твори, 2025. 266с.

© КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», 2025

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА

РУДА ТЕТЯНА, АТЕСТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД: МАРШРУТНИЙ ЛИСТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ ПЕДАГОГА.....	7
---	----------

ФІЛОЛОГІЧНІ ГОРИЗОНТИ: НАУКОВИЙ, ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ, ФІЛОСОФСЬКИЙ, СОЦІАЛЬНИЙ, ІНКЛЮЗИВНИЙ, НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНИЙ ВЕКТОРИ

СКРИПНИК НАДІЯ, ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ, КОГУТЮК ОКСАНА, МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ, ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....	11
ГРИМАШЕВИЧ ГАЛИНА, УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»	17
КОСТЬ МАР'ЯНА, ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ФЕМІНІТИВІВ У МОВЛЕННІ УКРАЇНЦІВ.....	19
БЕРЕЗОВСЬКА ВІТАЛІНА, ГОНТАР НАТАЛІЯ, ХАРАКТЕРИСТИКА ОНЛАЙН-СЕРВІСУ КАНОТ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ДЛЯ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ, ПОВТОРЕННЯ ТА ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ	26
ДІБРОВА ОЛЬГА, ПСИХОЛІНГВІСТИЧНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	30
СТРЕМБИЦЬКА ЛАРИСА, КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПОЛЬСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У НАВЧАННІ ПОЛЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ.....	33
ФЕДОРЦОВА ОЛЕНА, МЕТОД КРЕАТИВНОЇ СТРУКТУРОВАНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ-ФІЛОЛОГІВ.....	36
ЦЕПКАЛО ТЕТЯНА, ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МОЛОДІЖНОГО СЛЕНГУ У ПІДЛІТКОВІЙ ПЕРІОДИЦІ	39
МАРЦЕНЮК ОЛЕНА, ВИШНЕВСЬКА ЮЛІАНА, ФУРМАНЮК НАТАЛІЯ, КРИВОШЕЄВА ЛІЛІЯ, НАЗАРОВА АНЖЕЛІКА, ТВОРЧИСТЬ ПЕРЕКЛАДАЧА ЯК СПІВТВОРЧИСТЬ: СОЦІОЛІНГВАЛЬНИЙ ТА ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ.....	46
ЛУЦИНКЕВИЧ ЛЮДМИЛА, РЕФЛЕКСИВНА СКЛАДОВА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ	54
БАРЩЕВСЬКА ІННА, РОЛЬ КАЗКОТЕРАПІЇ В ОСМИСЛЕННІ ВАЖЛИВИХ ЖИТТЄВИХ ЯВИЩ, ЗАСВОЄННІ ЦІННОСТЕЙ І МОРАЛЬНИХ НОРМ	59
БЕВЗА ДІАНА, РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖІНОЧОГО ГОЛОСУ У ДИСКУРСІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ.....	61
ВІННИЦЬКА АННА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛОМОВНОЇ СУЧАСНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	65
ГАЛЬЯНОВА ОЛЕНА, ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ДО ПОДОЛАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВТРАТ У СУЧАСНІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	69
ІЩУК ВІКТОРІЯ, ШЕВЧУК АННА, ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ДОШКІЛЬНИКІВ.....	74
КІСЕЛЬОВ ДМИТРО, МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ТВОРЧОСТІ Е.М. ХЕМІНГУЕЯ: РАННІЙ ЕТАП.....	79

ПЛАХОТНЮК ВІКТОРІЯ, ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ПІДЛІТКІВ У ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	85
ПОГОРЄЛОВА АЛІНА, ЕТИМОЛОГІЯ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ ТА ЇХНІ УКРАЇНСЬКІ ЕКВІВАЛЕНТИ	90
РОМАНУХА ЮЛІЯ, СКРИПНИК НАДІЯ, КЛОЧКО ТЕТЯНА, РОСЛА ІРИНА, ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД	94
КУШКО ІГОР, ЛИСАК ІГОР, ПІДГОТОВКА ДО НМТ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ: АНАЛІЗ ВИКЛИКІВ ТА СТРАТЕГІЧНІ РІШЕННЯ	98
ЗРАЛКО АННА, СУЧАСНІ МОВНІ ТРЕНДИ В РЕКЛАМІ ТА МАРКЕТИНГУ	101

РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ОСВІТИ У ЗБЕРЕЖЕННІ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

ШАПОВАЛОВ ВОЛОДИМИР, РОЛЬ ЗНАННЯ ІСТОРІЇ В СТАНОВЛЕННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ	106
КОЗІГОРА МАРІЯ, ОСВІТА ЯК ЧИННИК СТАНОВЛЕННЯ МОРАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ	110
МАРЧУК СЕРГІЙ, ОСВІТНЯ ПОЛІТИКА ЗА КНЯЗЮВАННЯ ЯРОСЛАВА МУДРОГО	113
ДЖУРАК СЕРГІЙ, ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА ОСВІТА У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ В. СУХОМЛИНСЬКОГО	116
МАКУШЕНКО СВІТЛАНА, КЛЮЧ ДО УСПІХУ: ЧОМУ ОСВІТА ЗАЛИШАЄТЬСЯ НАЙВИЩОЮ ЦІННІСТЮ	120
СМУШКО ВЛАДИСЛАВ, ТРАДИЦІЇ КОЗАЦЬКОЇ ВІЙСЬКОВО-ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	123
МАРТИНЮК ЛЕСЯ, МАРТИНЮК ВАДИМ, ОСВІТА ЯК КАТАЛІЗАТОР САМОІДЕНТИЧНОСТІ	
СМАКОТА ЛАРИСА, ПАНАСЕНКО ТЕТЯНА, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	129
ТОКАР ЛЮБОВ, РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ПРОЦЕСІ МЕДІАОСВІТИ	135
КРЕВСЬКА ХРИСТИНА, ІНКЛЮЗИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРЕДМЕТУ “Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ” У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	140
ВОЙТЕНКО ГАЛИНА, ФЕЩЕНКО ЮЛІЯ, ПУБЛІЧНІ ПОДІЇ ЯК ОСВІТНІЙ РИТУАЛ: ФОРМУВАННЯ КОЛЕКТИВНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ЧЕРЕЗ СВЯТКУВАННЯ	142
КУРИЖКА ВІКТОРІЯ, ТАРАСЮК ОЛЬГА, РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	144
СИНЄГУБ ЯРОСЛАВА, ДЖУГОСТРАНСЬКА ІРИНА, ОСВІТА І НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ: МІСІЯ В УТВЕРДЖЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ	147
ЧЕМЕРИС ІРИНА, КОВАЛЬЧУК ІРИНА, ОСВІТА ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ВИКЛИКІВ: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	149
ЗАГОРУЙКО НАТАЛІЯ, ЛЕБЕДИНЦЕВА ОЛЕКСАНДРА, ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	153

ЗАЙЧЕНКО ІВАН, ПОГЛЯДИ ГРИГОРІЯ ВАЩЕНКА НА РОЗВИТОК СИСТЕМИ ОСВІТИ В САМОСТІЙНІЙ УКРАЇНІ	157
ЯРОВА АНАСТАСІЯ, ВПЛИВ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТУ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ.....	161
КАЗАК ОЛЕКСАНДР, ОСВІТА ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ.....	164
КОБУК ОКСАНА, СМОКОВИЧ ТЕТЯНА, ПЕДАГОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ РОБОТИ З МУЗИЧНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ	166
КУЗЬМИНСЬКА ДІНА, ТВОРЧИЙ ВИМІР ОСВІТИ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА УМОВА РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ: КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ОГЛЯД ІДЕЙ КЕНА РОБІНСОНА.....	168
ОЖГО ДАРИНА, БУГАЙЧУК АНАСТАСІЯ, ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	171
ПЕТРУК АННА, ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	174
СУПРУН ЯНА, НАУМИЧ ВАЛЕРІЯ, МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	176
САВЧУК ОКСАНА, ОСТАПУК ВІКТОРІЯ, ФОРМУВАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЧЕРЕЗ ГРУПОВІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	178
СТАНКЕВИЧ ІННА, НАВЧАННЯ ЯК ДІАЛОГ: РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЧУЖОЇ ДУМКИ	180
ЛЯШУК ДАРИНА, СУПРУНОВА АННА, ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	184
КНЯЖУК ГАЛИНА, СВІТ ГРИ – СВІТ ЕМОЦІЙ: РОЛЬ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО НАСТРОЮ ДИТИНИ.....	186
ЛЮБОВ КИРЧ, ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	191
ШЕВЧУК ОЛЕКСАНДРА, ГЕДЗ ДАР'Я, ВСЕБІЧНИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ У СУЧАСНІЙ РОДИНІ	195
ОСИП ЮРІЙ, ОСИП МАРІЯ, ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ ЗАСОБАМИ НАВЧАННЯ БІОХІМІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ....	199
ГОЛЯ ГАЛИНА, ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ.....	204
СВЯТЕНКО БОГДАНА, РІЗНІ ПОГЛЯДИ НА КОНЦЕПЦІЮ СЛОВА “WAR”	207
ПРИСЯЖНЮК ОЛЬГА, МОВНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ТА МОВНА ПОЛІТИКА В УКРАЇНІ.....	211
ЛИСИЙ АНАТОЛІЙ, ПОЧАТКОВА ОСВІТА ПІД РУМУНСЬКОЮ ОКУПАЦІЄЮ В ОДНОМУ ПОДІЛЬСЬКОМУ СЕЛІ (1941-1944).....	215
КУШКО ІГОР, ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПАМ'ЯТІ ЯК СКЛADOVA НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: АНАЛІЗ НОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА	219
БУГА ОКСАНА, СУЧАСНИЙ СТАН ТА РИЗИКИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ	222

ОСАДЧУК АЛЛА, УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ШТРАФУ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ ТА КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ СТОРОНИ ПИТАННЯ	228
МАРІЯ – ВІКТОРІЯ ВІКТОРУК МАДЯРА, ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ХРИСТІЯНСЬКИХ ЦІННОСТЯХ	230
ГАЛАЙДА СТАНІСЛАВ, ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОМФОРТ У ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ	233

МЕТОДИЧНА СКАРБНИЧКА

ІВАНОВА НАДІЯ, «ДІТЛАХИ В САДОЧКУ ГРАЛИ – СВЯТО РАДО ЗУСТРІЧАЛИ»	236
НАГОРНЮК ВАЛЕНТИНА, МАЗУР АЛЬБІНА, РОЗВИТОК МУЗИЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНОЇ ТА ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ІМПРОВІЗАЦІЇ	240
МАШТАЛЯР ЙОСИП, ФОРМУВАННЯ СЦЕНІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	244
МЕЛЬНИК ЄВГЕН, ФУТЗАЛ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ШКОЛЯРІВ	246
МЕЛЬНИК СВІТЛАНА, РОЛЬ ВИКЛАДАЧА З ДОДАТКОВОГО МУЗИЧНОГО ІНСТРУМЕНТУ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ІНІЦІАТИВИ ТА ІНТЕРЕСУ ДО МУЗИКИ	250
СЛОБОДЯНЮК ОЛЕНА, КОМПЛЕКС ІГРОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ РОЗВИТКУ СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ СФЕРИ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ В ПРОЦЕСІ КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИТКОВОЇ РОБОТИ	255
ТЕРЕПА АЛЛА, МЕТОД ПРОЕКТІВ ЯК ОДНА З ПРОВІДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ В ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕДЖІ	262

ВИМОГИ

до підготовки науково-методичних статей

✓ **Опитування «Що для Вас атестація?»**, яке проводилося на початку заходу, де колеги ділилися своїми асоціаціями: *виклик, зростання, перевірка, натхнення, саморозвиток*.

✓ **Кросворд «Методрозробка»** — коротка інтелектуальна гра для повторення ключових понять.

✓ **Перегляд відео** з подальшим тестуванням як елемент формувального оцінювання.

✓ **Міні-виставка методичних розробок педагогічних працівників коледжу**, демонструючи різні підходи до творчої реалізації педагогічних ідей.

Такі інтерактивні форми сприяли створенню атмосфери співпраці, колегіальності та відкритості до змін.

Організатори семінару-практикуму зазначили, що підвищення професійного рівня — це шлях розвитку, а не перевірка. Використання маршрутного листа, роздаткових матеріалів, інтерактивних форм робить процес структурованим і результативним.

Захід став важливим етапом у системі методичної роботи коледжу, адже вкотре підтвердив: атестація — це діалог між педагогом і системою освіти, який базується на принципах довіри, відкритості та професійного зростання.

*Стаття надійшла до редакції
10 жовтня 2025 р.*

ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

УДК 378.091.3:811.161.2-028.16-047.22

СКРИПНИК НАДІЯ,

кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри української філології

ЛЕБЕДЬ ЮЛІЯ,

кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри зарубіжної літератури та основ риторики

КОГУТЮК ОКСАНА,

спеціаліст вищої категорії, викладач-методист кафедри української філології КЗВО
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»;

МЕДВЕДЄВА ЛІЛІЯ,

старший учитель української мови і літератури Поповецького закладу загальної середньої освіти I-III ст., Копайгородської селешної ради, Жмеринського району, Вінницької області

Abstract. *The article's main focus is on whether using contemporary pedagogical technology to help students develop their language proficiency is feasible. The use of both traditional and innovative methods and techniques, as well as their organic blending, is emphasised as being effective. This helps to boost students' interest in studying the educational component, guarantees the integration of theoretical knowledge and practical skills, and stimulates their cognitive and communicative abilities. This method promotes the ability to work independently and collaboratively, develops critical and creative thinking, and boosts the efficacy of professional training.*

Keywords: *digital resources, contemporary instructional tools, innovative practices, language proficiency, and both conventional and novel approaches.*

Постановка проблеми. Сучасні суспільні трансформації, цифровізація освіти та посилення глобалізаційних процесів вимагають оновлення підходів до навчання української мови. В умовах інтеграції України у світовий освітній простір актуальним стає формування високого рівня мовної компетентності, що охоплює не лише знання літературних норм, а й уміння застосовувати їх у різних комунікативних ситуаціях. Традиційні методики поступово поєднуються з інноваційними практиками, які дозволяють активізувати мовленнєву діяльність здобувачів освіти, зробити процес навчання більш гнучким, динамічним та результативним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розробленню та застосуванню педагогічних технологій присвячені праці сучасних педагогів В. Безпалька, А. Єлісеєва, М. Кадемії, Е. Федорчук та ін.; проблему використання інноваційних методів навчання в освітньому середовищі розглядали М. Вашуленко, В. Вітюк, Н. Голуб, О. Горошкіна, С. Караман, Л. Кайдалова, Л. Новікова, О. Овчарук, М. Пентиліук, О. Савченко, І. Хом'як та ін.

Виокремлення мети та основних завдань дослідження. Мета дослідження – проаналізувати інноваційні підходи та практики у формуванні мовної компетентності, з'ясувати їхній теоретико-методологічний потенціал та визначити ефективність упровадження сучасних педагогічних технологій у процес вивчення української мови. Основні завдання: *проаналізувати* сучасні наукові підходи до визначення сутності мовної компетентності; *з'ясувати* роль інноваційних педагогічних технологій у формуванні комунікативно-мовленнєвих умінь; *охарактеризувати* інноваційні практики, що застосовуються у процесі навчання української мови; *обґрунтувати* ефективність поєднання традиційних та інноваційних методів у

розвитку мовної компетентності; *визначити* перспективи використання цифрових ресурсів, інтерактивних технологій та проєктної діяльності у мовній освіті.

Виклад основного матеріалу. Цілі й завдання реформування сучасної освіти вимагають від педагогів, упровадження не лише нових педагогічних технологій, методів і прийомів, а й інноваційних форм організації навчання. З огляду на сучасні вимоги до професійно орієнтовної підготовки здобувачів освіти особливої ваги набуває формування мовно-мовленнєвої компетентності здобувачів закладів освіти.

І. Волкова зауважує, що «феномен мовних і мовленнєвих компетентностей полягає в тому, що на кожному з рівнів (ключовому, загальнопредметному, спеціально-предметному) вони виконують функції, які є поліаспектними, інтегративними. З лінгвістичного погляду, мовну компетентність можна визначити як певний обсяг знань про мову, що простежується відносно онтогенезу й філогенезу конкретної мови, починаючи з ранніх етапів її функціонування» [2, с. 74.]. Нині українські лінгводидакти мовну компетентність стали розглядати як показник рівня знань окремої особи чи групи осіб про ідеальну знакову систему рідної або іноземної мови (мов), тоді як мовленнєву компетентність – як уміння людини застосовувати ці знання на практиці у процесі спілкування.

Традиційна технологія навчання ґрунтується на авторитарній моделі педагогічних вимог. Її характерними методами виступають подання готових знань, виконання вправ за зразком, використання індуктивної логіки викладу матеріалу та репродуктивне відтворення, що спирається переважно на механічну пам'ять. Сучасна технологія навчання спрямована на науково обґрунтовану побудову освітнього процесу у закладах освіти з використанням технічних інструментів навчання, методів

активного навчання та інноваційних дидактичних засобів [6, с. 47–48]. На відміну від традиційної моделі, інноваційне навчання постає як процес і результат освітньої діяльності, що мотивує до саморозвитку та сприяє внесенню нових змін у культуру, соціальне середовище й сучасний освітній простір.

Сьогодні в освітньому процесі найбільш поширеною є модель змішаного навчання, яка виступає інструментом модернізації сучасної освіти та передбачає розробку нових педагогічних методик, заснованих на поєднанні традиційних форм аудиторного навчання з електронними технологіями. Поділяємо позицію А. Єлісеєва, який зазначає, що педагогічна технологія як цілісна система освітнього процесу охоплює форми, методи, засоби, умови навчання у процесі взаємодії й орієнтується на чітко визначений кінцевий результат [3, с. 12].

Мовна компетентність розглядається як комплексне утворення, що включає: знання фонетичних, лексичних, граматичних норм; володіння орфографією та пунктуацією; здатність будувати усні й письмові висловлювання; навички критичного читання та аналізу тексту. За європейськими стандартами (CEFR) мовна компетентність трактується як здатність особи ефективно користуватися мовою у професійному та побутовому спілкуванні, інтегруючи когнітивний, діяльнісний та ціннісний компоненти. Основна мета впровадження інноваційних технологій на заняттях у закладах освіти полягає не стільки у якнайшвидшій підготовці здобувачів освіти як компетентних фахівців, скільки у залученні широкого кола учасників до активної діяльності, формуванні в них комунікативно-мовленнєвої та навчальної мотивації.

Для створення нової цінності сучасні здобувачі мають володіти розвиненою цілеспрямованістю, допитливістю та

відкритістю до нових ідей, перспектив і набуття досвіду. Такий процес вимагає критичного мислення, творчого підходу до пошуку різних способів розв'язання проблем, а також уміння співпрацювати з іншими у вирішенні складних завдань. Розвиток у здобувачів освіти зазначених якостей зумовлює необхідність використання в педагогічній практиці наукових підходів, принципів та інтерактивних методів взаємодії, що сприяють формуванню інноваційного мислення та впровадженню нових ідей у практичну діяльність [4, с. 119].

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології відкривають можливості для формування якісно нового освітнього інформаційного простору – середовища без меж, у якому можна вибудовувати ефективну систему електронного навчання. Такі технології застосовуються в різних форматах: під час змішаного навчання у закладах освіти вони забезпечують організацію самостійної роботи здобувачів і дають змогу здійснювати постійний моніторинг освітнього процесу, а також стають провідним інструментом подання матеріалу та сприяють розвитку практичних умінь. Розвиваються технології e-learning: віртуальні аудиторії, віртуальні навчальні заклади, вебквести, блоги, блог-квести, важливим є створення мобільного навчання (m-learning), метою якого є навчання в будь-якому місці, у зручний час та ін. [5, с. 13].

Інтерактивні методи навчання передбачають використання різних форматів роботи – індивідуального, групового та парного, – що сприяють кращому опануванню знань, пошуку різних варіантів розв'язання завдань, розвитку навичок командної співпраці, уміння ухвалювати спільні рішення та брати відповідальність за досягнуті результати [1, с. 140]. Під час практичних занять з української мови доцільно застосовувати інтерактивні

технології, зокрема прийом кооперативного навчання «Акваріум», який формує в здобувачів уміння вести дискусію та аргументувати власні погляди. Для реалізації методу групу поділяють на чотири підгрупи по 5–6 осіб. Кожна з них отримує завдання визначити різновид наукового тексту, запропонованого викладачем, і аргументувати своє рішення. Після того як представник підгрупи обґрунтовує належність тексту до певного різновиду наукового стилю, викладач підсумовує результати та оцінює якість проведеного стилістичного аналізу [7, с. 15].

«Мозковий штурм». Тема: *Синонімія в українській мові*. Зміст: здобувачі освіти протягом кількох хвилин називають якомога більше синонімів до поданого слова. Потім відбирають найдоречніші залежно від стилю й контексту.

«Карусель». Тема: *Будова складного речення*. Зміст: здобувачі освіти утворюють два кола – внутрішнє та зовнішнє. Кожна пара (з двох кіл) отримує завдання: визначити тип складного речення. Через кілька хвилин здобувачі освіти з зовнішнього кола рухаються далі й працюють з новим партнером.

«Мікрофон». Тема: *Культура мовлення*. Зміст: педагог «передає уявний мікрофон», кожен здобувач освіти має висловити власну думку з теми: «Що для мене означає мовна культура?».

«Рольова гра». Тема: *Ділове мовлення*. Зміст: здобувачі освіти розігрують ситуацію: інтерв'ю, засідання, телефонну розмову. Завдання – дотриматися норм української літературної мови й обрати

пунктуація. Зміст: здобувачам освіти дають практичну ситуацію (напр., текст із помилками). Завдання – виправити їх, пояснити правила, а потім презентувати результати командної роботи.

«Асоціативний кущ». Тема: *Лексичне значення слова*. Зміст: здобувачі освіти добирають асоціації до слова «мова», утворюючи «кущ» на дошці (слово в центрі, асоціації – гілками). Потім обговорюють значення дібраних слів.

Одним із дієвих інноваційних прийомів, що допомагає здобувачам освіти засвоювати правила та класифікації з української мови, є **мнемотехніка** – система спеціальних методів і засобів, які полегшують процес запам'ятовування та розширюють обсяг пам'яті завдяки створенню штучних асоціацій. Використання мнемотехнічних прийомів сприяє ефективному засвоєнню складної інформації через образи, допомагає формувати й розвивати власні думки та ідеї за допомогою різних інструментів. Зокрема, здобувачам можна пропонувати вивчення правил з української мови («Текст. Будова тексту», «Речення за метою висловлювання», «Усне та письмове мовлення», «Значення слів») на основі *малюнкових асоціацій*. Такі мнемонічні формули особливо корисні для кращого засвоєння складних і розгалужених правил, передусім правописних. Наприклад: Комбінована візуальна схема (для плаката чи презентації). Можна створити спільний малюнок: На аркуші – **три будиночки** різного кольору: ☐ *Розповідне* – у вікні видно книжку. ☐ *Питальне* – над дахом знак питання. ☐ *Спонукальне* – біля дверей висить знак оклику.

Спонукальне речення (наказ, прохання, порада). **Приклад речення:** «Іди гратися на вулицю!» **Малюнкова асоціація:** ☐ Людина з мегафоном або жестом руки «вперед!» ☐ Собачка, якій кажуть «Сидіти!» – слухається наказу.

відповідний стиль.

«Кейс-метод».

Тема:
Орфографія та

відеоролик українською мовою, з урахуванням стилістики та мовних норм.

Проект «Мовна культура нашого міста». **Мета:** формування комунікативної та соціокультурної компетентності. Завдання: дослідити вивіски, рекламу, оголошення на вулицях; зафіксувати випадки порушення норм; підготувати презентацію з прикладами й правильними варіантами.

Приклад оформлення візуальної вивіски у стилі навчального проєкту.

Опрацювавши сучасну науково-методичну

літературу ми можемо акцентувати увагу на таких інноваційних практиках у формуванні мовної компетентності. Зокрема, **інтерактивні технології навчання:** використання методів *case-study*, *role-play*, дебатів та дискусій, які стимулюють комунікативну активність здобувачів; робота в малих групах, спрямована на створення колективних проєктів і презентацій. **Цифрові освітні ресурси:** використання онлайн-платформ (*Quizlet*, *Kahoot*, *LearningApps*) для формування орфографічних і лексичних навичок; впровадження мобільних застосунків для тренування граматики й лексики у форматі ігрових завдань; створення електронних портфоліо, що дозволяють відстежувати динаміку мовного розвитку. **Медіаосвіта та критичне мислення:** аналіз публіцистичних і медійних текстів як інструмент формування критичного ставлення до інформації; практика написання власних блогів, відгуків, есе та аналітичних статей українською мовою. **Проектна діяльність:** виконання дослідницьких і творчих завдань: створення презентацій, відеороликів, навчальних подкастів; інтеграція міжпредметних зв'язків (наприклад, українська мова + історія,

медіаграмотність, культурологія).

Гейміфікація освітнього процесу: використання елементів гри (мовні квести) для мотивації здобувачів; проведення онлайн-вікторин і змагань з орфографії та стилістики.

Перевагами інноваційних практик є підвищення мотивації здобувачів освіти до вивчення української мови, формування навичок міжкультурної комунікації, розвиток творчого потенціалу та критичного мислення, оптимізація процесу засвоєння знань через інтерактивні та цифрові інструменти.

Висновки. Інноваційні практики формування мовної компетентності є важливим чинником модернізації мовної освіти. Вони сприяють переходу від репродуктивного засвоєння знань до їхнього активного використання у практичних комунікативних ситуаціях. Ефективне поєднання традиційних методів і сучасних технологій дозволяє забезпечити високий рівень мовленнєвої культури, що є необхідною умовою професійного та особистісного розвитку здобувачів освіти. У сучасній педагогічній практиці окремі заняття характеризуються недостатньою комунікативною спрямованістю та переважанням традиційних, пасивних методів навчання – таких як розповідь, переказ тексту, виконання вправ чи завдань. Деякі викладачі не завжди забезпечують належну мотивацію до навчання, що зумовлює обмеженість методичного арсеналу, відсутність динамічності та елементів мовленнєво-емоційної взаємодії на заняттях. Ми переконані, що лише правильне використання сучасних методів навчання в закладах освіти сприятиме більш повному, глибокому і осмисленому засвоєнню здобувачами освіти знань, умінь та навичок, підготовці їх до самостійного набуття знань, до безперервної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Березовська Л. Формування комунікативно-мовленнєвої компетентності майбутніх соціальних працівників засобами інтерактивних технологій. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип 27, том 1, 2020. С. 139 – 145.
2. Волкова І. В. Сутність мовних компетентностей та їх проекція на методику навчання мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2017. Вип. 67. С. 73–76.
3. Єлісеєв А. Г. Основа навчального процесу в ПТУ – нові технології. *Нові технології навчання: наук.-метод. зб.* Вип. 15. Київ: ІСДО, 1996. С. 21–28.
4. Інноваційна педагогічна діяльність як чинник формування життєтворчої компетентності здобувача освіти : моногр. / [Нічуговська Л. І., Ніколенко Л. М. та ін.]; уклад. : Криворотько А. О. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2022. 484 с.
5. Кадемія М. Ю. Сучасні педагогічні технології навчання дорослих. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 2014 № 2. С. 11–17.
6. Кайдалова Л. Г. Педагогічні технології формування професійних умінь і навичок у студентів вищого фармацевтичного закладу: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Харківський державний педагогічний ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків, 2003. 207 с.
7. Колоїз Ж. В. Науковий стиль української мови: практикум. Кривий Ріг: КДПУ, 2017. 114 с.

*Стаття надійшла до редакції
08 жовтня 2025 р*

**УТОЧНЮВАЛЬНІ ЧЛЕНИ РЕЧЕННЯ ЯК СКЛАДНИК СИНТАКСИЧНОГО
ПРОСТОРУ ПРОЗОВИХ ТЕКСТІВ ЗБІРКИ СЕРГІЯ ЖАДАНА «АРАБЕСКИ»**

УДК 811.161.2'367:821.161.2.09 Жадан

ГРИМАСHEВИЧ ГАЛИНА,

кандидат філологічних наук,

доцент, завідувач кафедри української мови та методики її навчання

Житомирського державного університету імені Івана Франка

Уточнювальні члени речення як складник ускладнювальних компонентів привертали увагу таких українських лінгвістів, як І. Аксьонова, І. Вихованець, А. Загнітко, Б. Кулик, О. Новікова, М. Оленяк, І. Слинько та ін.

Зокрема, О. Новікова зазначає, що уточнювальні конструкції – синтаксичні одиниці, які містять уточнюваний і уточнювальний («звужувальний») складники й слугують синтаксичною формою реалізації семантики уточнення певного члена речення. Крім того, уточнення слугує засобом конкретизації (обмеження) змісту

(відношення цілого й частини), який уже виражений граматично й семантично оформленою одиницею за допомогою зміни обсягу інформації [4, с. 276].

У синтаксичному просторі дванадцяти оповідань («Приклич мене до цієї брами», «Зійде світло над містом праведників», «Вирвеш перемогу, як серце ворога», «Тоді Господь покличе жінку», «Та, що зігріє тебе серед ночі», «Велика годинникова стрілка», «І не вистачить сонця, аби все освітити», «Я вимкну за всіма світло», «Доки мине ще один місяць», «Звірі», «Кого ти потім згадаєш», «Ніхто нічого не буде просити»)